

Beleidsregel zonne-energie Gemeente Valkenburg aan de Geul 2021

Het College van Burgemeesters en Wethouders van Valkenburg aan de Geul, overwegende, dat de Gemeente Valkenburg aan de Geul duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan; dat de raad bij besluit van 21 juni 2021 heeft besloten opdracht te geven aan het college van B&W om de bestaande Beleidsregel zonne-energie Valkenburg aan de Geul (2019) aan te passen in lijn met de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES 1.0),

gelet op artikel 4:81 van de Algemene Wet Bestuursrecht

gelet op de bepalingen in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet ruimtelijke ordening

besluit:

vast te stellen de navolgende

Bepalingen

Algemeen

Artikel 1: Definities

Aan bebouwing gebonden opwek: opwek van zonne-energie met behulp van een installatie, geplaatst of bevestigd op of direct aan bebouwing.

Bebouwing: een gebouwde of aangelegde onroerende zaak, ongeacht het type of gebruik. Hieronder worden in ieder geval verstaan gebouwen en bouwwerken geen gebouw zijnde. Ook een parkeerplaats wordt aangemerkt als bebouwing.

Bruto grond oppervlak (te): een zonnepark in zijn totaliteit, inclusief bebouwing, hekwerk en looppaden, landschappelijke inpassing, etc..

College: het college van burgemeester en wethouders van de Gemeente Valkenburg aan de Geul.

Grondgebonden opwek: opwek van zonne-energie met behulp van een installatie, welke installatie wordt geplaatst of bevestigd rechtstreeks in, op of aan de grond.

Onder grondgebonden opwek wordt tevens verstaan de opwek van zonne-energie met behulp van een installatie geplaatst, bevestigd of drijvend in of op een blijvend wateroppervlak.

Grootschalige opwek: de opwek van zonne-energie met behulp van een installatie of meerdere installaties, welke in totaal een opwek van elektriciteit realiseert of realiseren, die hoger is dan:

-het aantoonbaar eigen gebruik, ofwel

-4450 kWh per jaar.

Als grootschalige opwek wordt in ieder geval aangemerkt de aan bebouwing gebonden opwek waarbij het daartoe aangewende dakoppervlak ten minste 285 m² bedraagt.

Als grootschalige opwek wordt bovendien aangemerkt de grondgebonden opwek waarbij het daartoe aangewende bruto grondoppervlak meer dan 30 m² bedraagt.

Maaiveld: bovenkant van het terrein dat een gebouw/bouwwerk omgeeft.

Opwek van zonne-energie: het met behulp van enige installatie opwekken van elektriciteit met de zon als bron.

Opwek voor eigen gebruik: de opwek van zonne-energie met behulp van een installatie of meerdere installaties, welke in totaal een opwek van elektriciteit realiseert of realiseren, die lager is dan ofwel gelijk is aan:

-het aantoonbaar eigen gebruik, ofwel

-4450 kWh per jaar.

Woongebied: het woongebied zoals gedefinieerd in de (ontwerp) Provinciale Omgevingsvisie Limburg, zoals weergegeven op de kaart in bijlage 3 behorende bij de (ontwerp) Provinciale Omgevingsvisie Limburg.

Zonnepark: een grondstuk gelegen buiten een bouwvlak, bedoeld om in te richten dan wel ingericht met zonnepanelen staande op het maaiveld, met een bruto grondoppervlakte van ten minste twee hectare. Een zonneweide en/of zonne-akker worden voor de toepassing van deze beleidsregel onder de term zonnepark geschaard.

Grootschalige opwek

Artikel 2: Aan bebouwing gebonden opwek

1. Grootschalige aan bebouwing gebonden opwek kan plaatsvinden. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van de vereiste vergunningen bij de bevoegde instanties. Indien geen planologische toestemming van de gemeente vereist is, stelt de initiatiefnemer het college ten minste één week voor aanvang van de werkzaamheden schriftelijk in kennis van diens initiatief.
2. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de afstemming met de nutsbedrijven. De initiatiefnemer dient zorg te dragen voor een passende aansluiting op het elektriciteitsnet.
3. Indien het grootschalige aan bebouwing gebonden opwek betreft, die plaatsvindt in combinatie met parkeren, geldt dat dit enkel kan plaatsvinden op parkeerterreinen van ten minste 500m².
4. Grootschalige aan bebouwing gebonden opwek mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de fysieke leefomgeving.

Artikel 3: Grondgebonden opwek

Grootschalige grondgebonden opwek is niet toegestaan.

Artikel 4: Zonnepark

De aanleg van een zonnepark is niet toegestaan.

Opwek voor eigen gebruik

Artikel 5: Aan bebouwing gebonden opwek

1. Aan bebouwing gebonden opwek voor eigen gebruik kan plaatsvinden.
2. De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor het aanvragen van de eventueel vereiste vergunningen bij de bevoegde instanties.

Artikel 6: Grondgebonden opwek

1. Het college verleent medewerking aan grondgebonden opwek voor eigen gebruik, indien
 - a. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik plaatsvindt in het woongebied én
 - b. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik niet leidt tot een onevenredige aantasting van de fysieke leefomgeving, én
 - c. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik geen onaanvaardbare inbreuk maakt op de aanwezige natuur en biodiversiteit.
2. Het college kan, in afwijking van bovenstaande artikel 6 lid 1, medewerking verlenen aan grondgebonden opwek voor eigen gebruik niet in het woongebied, in de volgende gevallen.
 - a. De aan bebouwing gebonden opwek is in de specifieke situatie aantoonbaar niet mogelijk, indien
 - i. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik niet leidt tot een onevenredige aantasting van de fysieke leefomgeving, én
 - ii. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik geen onaanvaardbare inbreuk maakt op de aanwezige natuur en biodiversiteit,
 - iii. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik op passende wijze, volgens de principes van het handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Landschapsvisie Zuid-Limburg, van een landschappelijke inpassing wordt voorzien én
 - iv. op het eigen terrein in de afvang van regenwater wordt voorzien.

Dan wel

- b. De aan bebouwing gebonden opwek geniet in de specifieke situatie niet de voorkeur, indien
 - i. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik niet leidt tot een onevenredige aantasting van de fysieke leefomgeving, én
 - ii. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik geen onaanvaardbare inbreuk maakt op de aanwezige natuur en biodiversiteit,
 - iii. de grondgebonden opwek voor eigen gebruik op passende wijze, volgens de principes van het handvat kernkwaliteiten Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de Landschapsvisie Zuid-Limburg, van een landschappelijke inpassing wordt voorzien én
 - iv. op het eigen terrein in de afvang van regenwater wordt voorzien.

Slotbepaling

Artikel 7: Hardheidsclausule

1. Indien de toepassing van enige bepaling in deze beleidsregel voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen, kan het college, indien de betrokken belangen dit vragen, gemotiveerd van deze beleidsregel afwijken.
2. Afwijking van deze beleidsregel kan bestaan uit het geheel of gedeeltelijk buiten toepassing verklaren van een of meerdere bepalingen van deze beleidsregel.
3. Afwijking van deze beleidsregel kan tevens bestaan uit het stellen van aanvullende voorwaarden in geval in deze beleidsregel reeds voorwaarden worden genoemd, of het stellen van voorwaarden, in gevallen waarin deze beleidsregel niet reeds in voorwaarden voorziet.
4. De bepalingen in dit artikel laten het bepaalde in art. 4.84 Algemene wet bestuursrecht onverlet.

Toelichting Algemeen

De Gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul heeft op 3 juni 2019 de Energievisie en het uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 vastgesteld én op 21 juni 2021 de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg 1.0 (hierna: "RES 1.0") vastgesteld. De Beleidsregel zonne-energie Gemeente Valkenburg aan de Geul versie 2019 sluit niet volledig aan bij de ambities in de RES 1.0. Mede daarom heeft de Gemeenteraad opdracht gegeven aan het College van B&W om de beleidsregel uit 2019 aan te passen in lijn met de RES 1.0 (zie getekend besluit Raadsnota RES Zuid-Limburg 1.0, d.d. 21 juni 2021). Middels deze herziene versie, de Beleidsregel zonne-energie Gemeente Valkenburg aan de Geul versie 2021, geeft het College van B&W invulling aan deze opdracht én maakt het op deze manier mogelijk om de RES 1.0 tot uitvoering te brengen.

De Beleidsregel zonne-energie Gemeente Valkenburg aan de Geul 2021 ziet met name op de bevoegdheid van het College van B&W om een omgevingsvergunning te verlenen ten behoeve van de realisatie van installaties bedoeld voor de opwek van zonne-energie. De beleidsregel zal op overeenkomstige wijze worden toegepast op de beoordeling van aanvragen die niet passen binnen het bestemmingsplan. De beleidsregel heeft een tijdelijk karakter. De Beleidsregel wordt herijkt of vervangen wanneer dit bij of na het vaststellen van (een) nieuwe versie(s) van de RES (bijvoorbeeld de RES 2.0 in 2023) noodzakelijk dan wel gewenst blijkt.

In de RES 1.0 is grootschalige grondgebonden opwek buiten het bebouwde gebied voor Valkenburg aan de Geul niet meegenomen. De RES 1.0 is een indicatie voor de ambitie in de periode tot aan RES 2.0 in 2023 en is geen juridisch planologisch kader waarmee initiatieven voor grootschalige energie opwekking direct kunnen worden beoordeeld. Het geldende bestemmings- of omgevingsplan is het juridisch planologisch kader op basis waarvan initiatieven worden beoordeeld. De beleidsregel is een concreet afwegingskader op het vlak van opwek van zonne-energie ne enkel van toepassing als een initiatief niet past in het bestemmings- of omgevingsplan of niet vergunningvrij is. Met de Beleidsregel zonne-energie Gemeente Valkenburg aan de Geul 2021 wordt (naast de bestemmingsplannen/omgevingsplannen) een kader geboden, passend bij en in lijn met de visie en ambitie van de RES 1.0, op basis waarvan initiatieven kunnen worden afgewogen. De energietransitie is immers een relatief nieuwe ruimtevraag, naast het behoud van de vele landschappelijke en cultuurhistorisch waardevolle gebieden. Dientengevolge zijn kaders noodzakelijk.

RES 1.0 (2021)

De Zuid-Limburgse gemeenten vormen samen met de Provincie Limburg, Netbeheerder Enexis en Waterschap Limburg de energieregio Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES Zuid-Limburg). Dit samenwerkingsverband is aanjager van de energietransitie in Zuid-Limburg en heeft via een zorgvuldig proces gewerkt aan de totstandkoming van het eerste regionale visiedocument: de Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg 1.0 (RES 1.0).

Op 21 juni 2021 heeft de Gemeenteraad van Valkenburg aan de Geul de RES 1.0 vastgesteld. Dit regionale visiedocument is in diezelfde periode ook vastgesteld door de andere Zuid-Limburgse gemeenteraden, de Provinciale Staten én het Algemeen Bestuur van Waterschap Limburg en vormt daarmee de ambitie voor de regio Zuid-Limburg voor de komende jaren.

Voor de RES 1.0 zijn de Heuvelland-gemeenten uitgegaan van opwek uit zonne-energie binnen "bebouwd gebied", zoals zon op grote daken, parkeerterreinen en braakliggende terreinen. Mogelijkheden buiten het bebouwde gebied (wind- en zonne-energie op land) zijn nog niet meegenomen. Voor de gemeente

Valkenburg aan de Geul, één van de Heuvelland-gemeenten, ligt de potentie voornamelijk bij zon op grote daken (> 285 m²) en grote parkeerterreinen (> 500 m²).

Informatie over het samenwerkingsverband RES Zuid-Limburg en het RES 1.0 visiedocument is te vinden op de website www.reszuidlimburg.nl alsook via de gemeentelijke website (Regionale Energiestrategie (RES) - Gemeente Valkenburg aan de Geul).

Landschappelijke Verdiepingsstudie en RES 2.0 (2023)

De regio Zuid-Limburg is in een aantal opzichten uniek in Nederland en het vormgeven van de opgaven die de energietransitie met zich meebrengt zijn daardoor complex. Het betreft een heuvellandschap, deels aangewezen als Nationaal Landschap en Natura 2000-gebied, landbouwgronden, het bevat unieke flora en fauna en is deels dichtbebouwd en cultuurhistorisch van grote waarde. De energietransitie kan leiden tot ingrijpende consequenties voor de fysieke ruimte en de activiteiten die daar plaats vinden. Naast de lokale visies en beleidsdocumenten die toezien op een verantwoord gebruik van de fysieke ruimte, hebben ook andere overheden hun visies en beleid geformuleerd: Nationaal Landschap Zuid-Limburg, Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), Provinciale zonneladder, Provinciale Omgevingsvisie, lokale Omgevingsvisies, de Nationale Omgevingsvisie, enzovoort.

Daar waar een nieuw fenomeen als de energietransitie op het toneel verschijnt, kan het niet anders dan dat belangen, beleidsuitgangspunten en visies met elkaar in spanning komen te staan. In de RES Zuid-Limburg is vanwege de gevoeligheid van de natuur en het landschap besloten om in de vervolgfase die moet leiden tot de RES 2.0 (2023), een integrale, Zuid-Limburg brede Landschappelijke Verdiepingsstudie uit te voeren, met het doel een basis te vormen voor een kwetsbaarheids-/kansenkaart vanuit landschappelijk oogpunt voor grootschalige opwek van zonne- en windenergie en ontwerpprincipes hiervoor specifiek voor Zuid-Limburg. Ook de aanwijzing van Zuid-Limburg tot NOVI-gebied en de noodzaak voor verdere afstemming over de toekomstige uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk spelen hierbij een rol. Het continueren en verder ontwikkelen van een permanent participatietraject met de samenleving speelt eveneens een belangrijke rol in het traject richting de RES 2.0 in 2023.

Beleidsregel met tijdelijk karakter

De Beleidsregel zonne-energie Gemeente Valkenburg aan de Geul 2021 heeft een tijdelijk karakter omdat na het afronden van de Zuid-Limburg brede Landschappelijke Verdiepingsstudie en het opstellen van een kwetsbaarheid/kansenkaart en ontwerpprincipes, én na het vervolg van de maatschappelijke consultatie via het participatietraject, de Zuid-Limburgse gemeenten uiteindelijk een definitief afwegingskader en kaarten voor opwek van grootschalige energie kunnen opstellen. Dit kader kan vervolgens worden opgenomen in de lokale Omgevingsvisies en Omgevingsplannen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Artikel 1 betreft de definitiebepalingen.

In de definitie van grootschalige opwek en opwek voor eigen gebruik, wordt als grens genomen 4450 kWh. Dit is volgens de meest recente cijfers van het Nibud het gemiddeld verbruik van een meerpersoonshuishouden in een vrijstaande woning. Het gemiddeld gebruik is ingedeeld in diverse categorieën. Het gemiddeld verbruik van 4450 kWh voor een meerpersoonshuishouden in een vrijstaande woning is het hoogste gemiddelde verbruik.

Het overkappen van een parkeerplaats valt voor toepassing van deze beleidsregel onder de aan bebouwing gebonden opwek.

Artikel 2

In de RES 1.0 wordt ingezet op opwek in "bebouwd gebied". Ter verduidelijking is in deze beleidsregel gekozen voor de terminologie "aan bebouwing gebonden opwek". Hieronder kan onder meer worden verstaan het plaatsen van zonnepanelen op het dak van een woonhuis of een bedrijfspand, maar ook het plaatsen van overkappingen met zonnepanelen op grote parkeerterreinen. Bovendien kan worden gedacht aan het plaatsen van glaspuien waar zonnepanelen in geïntegreerd zijn. In sommige gevallen is een vergunning vereist, in andere gevallen niet. Dit is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. Ook het contact met de nutsbedrijven en het zorg dragen voor een passende aansluiting op het elektriciteitsnet valt onder diens verantwoordelijkheid. Indien geen vergunning vereist is, wordt de initiatiefnemer gevraagd om de gemeente één week voor aanvang van de werkzaamheden schriftelijk hiervan in kennis te stellen. Onder schriftelijk wordt in dezen ook verstaan: per e-mail.

Artikel 3

In de RES 1.0 is de keuze gemaakt om niet in te zetten op grootschalige grondgebonden opwek. Ter verduidelijking is in deze beleidsregel gekozen voor de terminologie grootschalige grondgebonden opwek.

Artikel 4

In de RES 1.0 is de keuze gemaakt om -in afwachting van de Landschappelijke Verdiepingsstudie- niet in te zetten op grootschalige opwek buiten het bebouwde gebied. Ook zonneparken vallen hieronder. Wanneer sprake is van grootschalige grondgebonden opwek, van twee hectare of meer, is sprake van een zonnepark.

Artikel 5

Aan bebouwing gebonden opwek voor eigen gebruik kan plaatsvinden en dient gestimuleerd te worden. Huishoudens of ondernemingen die hun eigen energiebehoefte geheel of gedeeltelijk zelf opwekken met zonne-energie, beperken hun CO2 uitstoot, verlagen hun energierekening, verhogen de waarde van hun woning of pand en zijn in mindere mate afhankelijk van een energieleverancier.

Artikel 6

Onder opwek voor eigen gebruik wordt onder meer verstaan de grondgebonden opwek waarbij het aangewende bruto grondoppervlak niet meer dan 30 m² bedraagt. Ten aanzien van grondgebonden opwek voor eigen gebruik zijn er twee van elkaar te onderscheiden grondhoudingen. Wanneer grondgebonden opwek voor eigen gebruik plaatsvindt op een perceel dat in het woongebied gelegen is, wordt hier medewerking aan verleend, mits dit niet leidt tot een onevenredige aantasting van de fysieke leefomgeving en er geen onaanvaardbare inbreuk wordt gemaakt op de aanwezige natuur en biodiversiteit. Wanneer sprake is van grondgebonden opwek voor eigen gebruik, die níet in het woongebied plaatsvindt, geldt dat hier slechts in twee gevallen medewerking aan kan worden verleend. Buiten het woongebied is de omgeving immers kwetsbaarder dan daarbuiten. Buiten het woongebied kan het college dientengevolge enkel medewerking verlenen aan grondgebonden opwek voor eigen gebruik wanneer de aan bebouwing gebonden opwek niet mogelijk is of niet de voorkeur geniet in de specifieke situatie die voorligt. Van niet de voorkeur genieten kan sprake zijn vanuit bijvoorbeeld cultuur-historisch oogpunt. Aan bebouwing gebonden opwek is aantoonbaar niet mogelijk, bijvoorbeeld wanneer door de monumentencommissie een negatief advies is afgegeven. Aan grondgebonden opwek voor eigen gebruik buiten woongebied zijn bovendien striktere voorwaarden verbonden dan wanneer sprake is van grondgebonden opwek voor eigen gebruik wel in het woongebied.

Artikel 7

Artikel 7 bevat de hardheidsclausule. Wanneer de toepassing van de beleidsregel leidt tot uitzonderlijk onbillijke of onredelijke situaties, kan het College afwijken van de beleidsregel. Daaronder wordt verstaan het geheel of gedeeltelijk buiten toepassing laten van de beleidsregel, maar ook het stellen van (extra) voorwaarden. Het betreft een discretionaire bevoegdheid van het College. Met andere woorden: het college is niet verplicht de hardheidsclausule toe te passen.